

طرح درس "ساختار و مدیریت بیمارستان"

نوع درس: نظری

گروه هدف: دانشجویان کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

تعداد واحد درسی: ۲ واحد (نظری) پیش نیازها: -

مشخصات مدرسین:

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	تلفن	ایمیل
کمال	قلی پور	دانشیار	مدیریت و سیاستگذاری سلامت	۰۴۱- ۳۱۷۷۵۹۹۳	Dr.gholipourk@gmail.com

معرفی واحد درسی :

یکی از اهداف مهم و بنیادین دولت ها رساندن مردم به سطحی از سلامت است که از نظر اقتصادی و اجتماعی امکان زندگی مولد و مفید را برای آنان فراهم سازند. در این راستا بیمارستان به عنوان واحدی استراتژیک در سطح بندی شبکه های بهداشت و درمان وظیفه ارائه خدمات درمانی تخصصی، اورژانس، سرپایی و بستری را بر عهده داشته و در حوزه دانشگاه های علوم پزشکی عهده دار آموزش و بازآموزی نیروی انسانی پزشکی و پیرا پزشکی میباشد. از سوی دیگر بیمارستانها محل پذیرش بیماران ارجاع شده از سطوح پایین سیستم شبکه (خانه های بهداشت، مراکز بهداشتی درمانی روستائی و شهری) بوده و وظیفه بستری، درمان و ارسال پس خوراند و توصیه های بهداشتی درمانی به واحدهای ارجاع دهنده را به عهده دارند.

از این رو، بیمارستان یکی از واحدهای بسیار حیاتی در امر مدیریت خدمات بهداشتی درمانی محسوب شده و به لحاظ جایگاه و وظایف حساس آن در کانون توجه همه عناصر سیستم سلامت از قبیل گیرندگان خدمات (مردم)، سیاستگذاران، مدیران ارشد، تدارک کنندگان، سازمانهای بیمه گر و ارائه کنندگان خدمات (پزشکان، پرستاران، کارکنان سیستم بهداشتی و ...) قرار دارد.

بر اساس قوانین وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی کلیه بیمارستان ها برای انجام وظایف مقرر از اختیارات کامل اداری، مالی و پشتیبانی برخوردار بوده و نه تنها برای خدمات فنی در بخش های درمانی نظیر اورژانس، سرپایی، بستری، تشخیصی و

... بلکه برای خدمات پشتیبانی از قبیل کارگزینی، مالی، حسابداری، ترخیص و ... نیز باید برنامه کامل داشته و در جهت مدیریت جامع (آموزش، برنامه ریزی، سازماندهی، رهبری، کنترل و ارزشیابی) کوشا باشند.

در همین راستا درس ساختار و مدیریت بیمارستان بر آن است تا ضمن آشنا کردن دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی با ویژگی های بخشهای فنی (درمانی و تشخیصی) و پشتیبانی بیمارستانها آنان را با نحوه اداره این بخشها و راههای ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده در بخشهای مذکور آشنا نماید. بطوریکه در انتهای دوره، دانشجویان بتوانند توانایی مقدماتی لازم برای اداره بخشهای بیمارستانی را کسب نمایند.

اهداف:

هدف کلی:

دانشجویان با اصول علمی سازماندهی و اداره صحیح بیمارستان، مدیریت سازمانهای بهداشتی و درمانی آشنا خواهند گردید و محیط داخلی و بیرونی سازمان، فرایند تغییر، ساختار سازمانی، طراحی آن و نقش مدیر در ارتباط با آن را درک خواهند کرد.

اهداف اختصاصی: دانشجویان در پایان ترم تحصیلی

۱. با جایگاه بیمارستان در نظام سلامت و مشخصات سازمانی واحد های بیمارستانی آشنا گردند
۲. با سیر تحول بیمارستان ها در ایران و جهان آشنا شوند
۳. شبکه بهداشت درمان شهرستان و نقش بیمارستان در آن آشنا شود.
۴. با رویکردهای مدیریت بیمارستان ها و انواع بیمارستان آشنا شوند.
۵. با نقش و جایگاه مدیر و هیئت مدیره بیمارستان آشنا گردند.
۶. با بخش ها و کمیته های بیمارستانی آشنا گردند.
۷. با مفاهیم سازماندهی و ساختار در بیمارستان آشنا گردند.
۸. با مهارت های مدیریت بیمارستانی آشنا شوند
۹. با ارتقای فرایندهای مراقبت از بیمار آشنا گردند
۱۰. با جایگاه و نقش بیمار در بیمارستان آشنا شود
۱۱. با مدیریت منابع در سازمان بیمارستان (مالی، نیروی انسانی، اطلاعات، تجهیزات، فضای فیزیکی) آشنا شود
۱۲. با ارزشیابی و اعتباربخشی در بیمارستان آشنا شوند
۱۳. با مفاهیم ایمنی در بیمارستان آشنا شوند
۱۴. با رویکردها و روش های ارتقای سلامت در بیمارستان آشنا گردند.

روش آموزش:

شیوه آموزش بر محوریت دانشجو استوار بوده و کلاس درس با استفاده از منابع و سرفصل های تعیین شده در چارچوب ضوابط دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز به صورت مشارکتی، کار گروهی، بحث جمعی، سخنرانی و ارائه گزارش دانشجویان در ارتباط با سرفصل ها و پرسش و پاسخ اداره خواهد شد.

راهنمای مطالعاتی دانشجو:

انتظار میرود دانشجویان عزیز مطابق طرح درس ارائه شده قبل از حضور در کلاس، مطالب درسی را مرور کرده و در بحث ها مشارکت فعال داشته باشند، چرا که حضور ذهن عزیزان منجر به یادگیری عمیق تر خواهد گردید. انتظار داریم دانشجویان مطابق برنامه توافق شده در کلاس و برنامه اجرایی مندرج در طرح درس، سخنرانی کوتاهی (۱۰ تا ۱۵ دقیقه) آماده نموده و بر اساس برنامه ریزی انجام شده توسط نماینده محترم دانشجویان، در ابتدای هر جلسه ارائه فرمایند، بطوریکه محوریت آموزش متوجه دانشجویان گردیده و به طور مداوم دانشجو و مدرس در نقش یکدیگر ظاهر شوند.

برای آشنایی بیشتر و ملموس تر دانشجویان با بخش ها و کمیته های بیمارستانی انتظار میرود دانشجویان براساس چارچوب ارائه شده گزارشی از بخش یا کمیته تعیین شده را مکتوب کرده و در مدت ۱۰ دقیقه در کلاس درس ارائه دهند. امید آن داریم تا ضمن بهره گیری از آموخته ها در زندگی فردی و بکار گیری آنها در موقعیت های شغلی آینده، مشاوره آگاه و امین برای دیگران باشیم تا با تکیه بر بینش صحیح، آگاهی و بهره جستن از خرد جمعی فردایی نیکوتر برای ایران عزیزمان ترسیم نمائیم.

برنامه اجرایی:

جلسه	تاریخ	محتوی
اول		معارفه، معرفی درس و ارائه طرح درس، تعاریف مفاهیم و اصطلاحات رایج در مدیریت بیمارستان (گروه بندی دانشجویان و زمان بندی)
دوم		سیر تحول و نقش و جایگاه بیمارستان
سوم		نظام سلامت و جایگاه بیمارستان در نظام سلامت (شبکه بهداشت و درمان) *
چهارم		انواع بیمارستان ها و سطح بندی خدمات بیمارستانی *
پنجم		سیر تحول، نقش، جایگاه و وظایف مدیر و هیئت مدیره ی بیمارستان *
ششم		سازماندهی، ساختار و تشکیلات بیمارستان **
هفتم		شایستگی و فرایند رهبری در بیمارستان *
هشتم		آزمون میان ترم، منابع انسانی و مدیریت منابع انسانی بیمارستان
نهم		آموزش و توانمندسازی کارکنان *
دهم		برنامه ریزی، طراحی و احداث ساختمان بیمارستان *
یازدهم		ساختار بیمارستان ها و آشنایی با بخش های بالینی و فنی *†
دوازدهم		ساختار بیمارستان ها و آشنایی با بخش های پشتیبانی و مدیریتی *†
سیزدهم		ساختار بیمارستان ها و آشنایی با کمیته های بیمارستانی *†
چهاردهم		کیفیت خدمات بیمارستانی و مدیریت جامع کیفیت *
پانزدهم		ایمنی و ارتقای سلامت در بیمارستان *
شانزدهم		مدیریت و برنامه ریزی تغییر در بیمارستان *
هفدهم		آزمون پایان ترم

† ارائه ی تیمی دانشجویان ، * سخنرانی تک/دو نفره ی دانشجویان

** (ترسیم ساختار برای مراکز آموزشی درمانی)

** (تحلیل ساختار ترسیمی بر اساس الگوی SWOT)

روش‌های ارزیابی:

- کار عملی، آزمون میان ترم به صورت تشریحی و تحلیلی و آزمون پایان ترم به صورت کتبی
- از مهارت‌های موردانتظار از دانشجو در قالب ترسیم نمودار سازمانی و تحلیل ساختار نیز ارزیابی بعمل آید.
۱. فعالیتهای کلاسی (شرکت منظم در کلاس و مشارکت در بحثها (۱ نمره) ، (ارائه گزارش موردی بصورت تیمی و انفرادی) (۵ نمره) : ۶ نمره
  ۲. آزمون میان ترم: ۴ نمره
  ۳. آزمون پایان ترم (مطابق برنامه امتحانات دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی): ۱۰ نمره

راهنمای کلی مدرس:

از مدرسین این درس انتظار می رود اولاً طرح درس جامع و مبسوطی تهیه نموده، ثانیاً جهت انجام آزمون از درس مزبور پیشنهاد می گردد از روش‌های تکوینی و پایانی به تناسب اهداف درس استفاده گردد. شایان ذکر است که طرح دروس نمونه پیوست گردیده است.

منابع

منابع اصلی:

۱. گریفین، دان، "بیمارستان چه نوع سازمانی است و چگونه کار می کند"، ترجمه محمد عرب، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تهران، ۱۳۸۸
۲. ال بری، لئونارد؛ دی سلتمن، کنت. درسهای مدیریتی از مایو کلینیک. ترجمه موسوی مجد. انتشارات درگاهی ح. سازمان و مدیریت جامع بیمارستان. قم: انتشارات امید ؛ ۱۳۸۰
۳. رضائیان، ع. (۱۳۹۲). مبانی سازمان و مدیریت. تهران، انتشارات سمت.
۴. احمدی، م. (۱۳۸۶). مبانی سازمان و مدیریت (مدیریت عمومی). تهران، انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۵. مصدق راد، علی. م. (۱۳۸۳). درسنامه سازمان و مدیریت تخصصی بیمارستان جلد ۱ و ۲. تهران، انتشارات دیباگران.

اطلاعات تماس:

مدرس دوره (تلفن ، ایمیل و ...):

دکتر کمال قلی پور   تلفن : 041-31775993   ایمیل : Dr.gholipourk@gmail.com

سرکارخانم صائمی : ۳۱۷۷۵۹۸۶   کارشناس آموزشی (تلفن ، ایمیل و ....):

با آرزوی موفقیت روز افزون